

Koldingbogen

ÅRSTAL:	2010
FORFATTER:	Kim Simonsen
TITEL:	Kunsthåndværkerskolen/Designskolen Kolding – en kamp om selvstændighed.
KORT RESUME:	Designskolen Koldings historie fra starten i 1967 som Kunsthåndværkerskolen i Kolding.

KUNSTHÅNDVÆRKERSKOLEN/DESIGNSKOLEN KOLDING – EN KAMP OM SELVSTÆNDIGHED

AF KIM SIMONSEN

Designskolen Kolding blev oprettet under navnet Kunsthåndværkerskolen i Kolding i 1967. Skolen har i dens lidt over 40 års levetid oplevet mange op- og nedture – den har flere gange været truet på sin eksistens. I dag har skolen en klar og veldefineret vision. Den vil: "... inspirere, udfordre og udvikle dansk design og designerens rolle, relevans og rækkevidde i en global virkelighed. Skolen vil fungere som progressiv og kreativ videns- og innovationskapacitet med lokal forankring og internationalt format".¹

EN DEL AF TEKNISK SKOLE

Kunsthåndværkerskolen i Kolding blev grundlagt i 1967 som en afdeling under Kolding Tekniske Skole. På grund af lærlingeloven fra 1956, som indførte dagundervisning for alle lærlinge, blev mange fag, ikke mindst kreative, nedlagt på Kolding Tekniske Skole. Et savn af disse og et fortsat ønske om at kunne fostre kunstnere, i hvert fald kunsthåndværkere,² fik i november 1965 skolens forretningsudvalg til at bemyndige dommer J. Kisbye Møller og skolens forstander, J.P. Madsen, til at udarbejde et forslag til etablering af en kunsthåndværkerskole i Kolding. Ifølge den gældende lovgivning kunne kunsthåndværkeruddannelser etableres på tekniske skoler, og det var tanken, at der i Kolding skulle eta-

bleres sådanne i et tæt samarbejde mellem Teknisk Skole og Museet på Koldinghus.³

Den 11. august 1966 drog Kolding Tekniske Skoles bestyrelsesformand, N.A. Johnsen, forstander Madsen, borgmester Peter Ravn, byrådsmedlem Walter Petersen, byrådssekretær Harry Rasmussen og elværksbestyrer Leo Mogensen til København for at drøfte planerne med undervisningsminister K.B. Andersen. Et endeligt tilsagn kunne ministeren ikke give, men han udtalte, at han var positivt indstillet over for ideen, da han som udgangspunkt var modstander af, at alt uden for København skulle placeres i Odense, Århus eller Aalborg. Et endeligt svar kunne forventes inden for et par måneder.⁴

Den 19. september 1966 fik Kolding Tekniske Skole Undervisningsministeriets tilladelse til at oprette en kunsthåndværkerskole med 3 uddannelsesretninger: Tekstilformgivning, Tegning & Grafik og Keramisk Formgivning. Skolen havde desuden søgt om tilladelse til at oprette en uddannelse i møbelkonstruktion, men fik afslag herpå. Det var en forudsætning for, at uddannelserne kunne oprettes, at alle udgifter blev medtaget i Kolding Tekniske Skoles budget for 1967/68, og at dette blev godkendt af de relevante myndigheder, og at ingen undervisning måtte påbegyndes med mindre elevtal end 15 pr. klasse.⁵

Med ministeriets tilladelse på plads var

Afdelingsleder Kjeld Jensen fotograferet ved indvielsen af Kunsthåndværkerskolen den 11. september 1967. Foto P. Thastum.

Kolding kommet et stort skridt nærmere en kunsthåndværkerskole. Enkelte spørgsmål var dog fortsat uafklaret, bl.a. hvem der skulle lede skolen, og hvor den skulle have til huse. På et bestyrelsesmøde på Kolding Tekniske Skole den 30. maj 1967 blev maler og grafiker Kjeld Jensen udpeget som leder af Kunst-

håndværkerskolen.⁶ Kjeld Jensen havde indtil da været lærer ved Den Grafiske Højskole, hvor han siden 1955 havde undervist i kunstanalyse og siden 1958 i formlære. Før da virkede han ved Kunsthåndværkerskolen i København. Kjeld Jensen var desuden skabende kunster inden for tegning og maleri.⁷

Spørgsmålet om, hvor skolen skulle have til huse, skabte imidlertid problemer og kom også til at gøre det fremover. Oprindeligt var det tanken, at undervisningen skulle foregå på Koldinghus, men dette måtte opgives, da slottet ikke kunne afse lokaler hertil.⁸ Der blev endvidere ført forhandlinger med A/S Chr. Mikkelsens Trikotagefabrik om overtagelse af deres lokaler i Markdanersgade, men disse forblev resultatløse.⁹ At finde egnede lokaler inden undervisningen skulle begynde i efteråret 1967 viste sig ganske enkelt umuligt. Kunsthåndværkerskolen måtte derfor starte op i Teknisk Skoles lokaler i Vesterbrogade. I 1968 flyttede skolen ind i Brdr. Volkerts Fabrikker på Agtrupvej.¹⁰

Den 11. september 1967 begyndte undervisningen på Kunsthåndværkerskolen i Kolding. 40 elever var blevet optaget, 20 på reklamelinjen og 20 på tekstillinjen. Keramiklinjen blev først oprettet året efter. Uddannelsen, uanset linjevalg, var 4-årig. Det var planen, at der med tiden skulle være 4 klasser pr. linje.¹¹

URO PÅ KUNSTHÅNDVÆRKERSKOLEN

I en artikel i *Koldingbogen 1976* gjorde leder af Kunsthåndværkerskolen i Kolding, Kjeld Jensen, og forstander på Kolding Tekniske Skole, J.P. Madsen, status over Kunsthåndværkerskolens første 10 år. I artiklen kan man

bl.a. læse, at skolen ved indgangen til sit tiende undervisningsår havde 175 elever indskrevet og ca. 30 lærere ansat. Desuden påtænkte skolen at udvide undervisningsudbuddet med en uddannelse i beklædning,¹² hvilket skete i 1977.¹³

Anden halvdel af 1970'erne var også en tid, der var præget af uro på Kunsthåndværkerskolen. I begyndelsen af februar 1977 krævede eleverne på 3. og 4. årgang på keramiklinjen 2 lærere fyret, da de anså dem for at være fagligt og pædagogisk ukvalificerede. Skolens ledelse afviste dog kravet. I april afholdt eleverne, på trods af ordre om det modsatte, en faglig dag, hvor de bl.a. diskuterede de 2 læreres fortsatte tilstedeværelse på skolen. 7 elever blev efterfølgende bortvist. Det

te udløste til gengæld en elevboykot af undervisningen og en skriftlig klage til undervisningsminister Ritt Bjerregaard. Den 3. maj modtog de ca. 120 elever, der deltog i boykotten, et brev fra skolens bestyrelse, hvori de blev truet med udelukkelse, hvis ikke de "snarest muligt og seneste den efterfølgende mandag" genoptog undervisningen. At situationen var uholdbar for alle var åbenlys, og i dagene herefter blev der søgt kontakt parterne imellem, og forhandlinger blev indledt. Disse førte til et forlig, som i hovedtræk betød, at de 7 bortviste elevers endelige skæbne blev lagt i hænderne på Direktoratet for Erhvervsuddannelser og oprettelsen af et udvalg, der skulle klarlægge baggrunden for uroen på skolen og lægge op til "holdbare

Den første undervisningsdag på Kunsthåndværkerskolen i Teknisk Skole i Vesterbrogade. Foto: P. Thastum.

Keramikværkstedet på Kunsthåndværkerskolen i Volkerts Fabrikker, 1976.

samarbejdsformer". I udvalget fik 2 bestyrelsesmedlemmer, 3 lærere, 3 elever og forstander J.P. Madsen sæde. Dette udvalg fik ikke besluttende myndighed, men kunne indstille sager til bestyrelsen. Eleverne fik hermed mulighed for at give deres mening til kende, hvilket de ikke tidligere havde haft. I august 1977 afsagde Direktoratet sin kendelse, og den faldt ud til elevernes fordel: De 7 bortviste elever skulle genoptages på Kunsthåndværkerskolen.

Konflikten på Kunsthåndværkerskolen betød også et farvel til Kjeld Jensen, skolens daglige leder. Han så sig ikke i stand til at varetage sine pligter forsvarligt, så længe det nyoprettede samarbejdsudvalg bestod. På denne baggrund indgav han sin afskedsbegæring. Ifølge Kjeld Jensen kunne der kun opnås en

effektiv ledelse af Kunsthåndværkerskolen, hvis den blev frigjort af Teknisk Skoles bestyrelse og fik sin egen. Bestyrelsen fandt dog ikke anledning til at drøfte de her nævnte problemer med Kjeld Jensen og afskedigede ham. En beslutning, eleverne støttede. De ønskede en leder, der både kunne kommunikere med bestyrelsen og med eleverne.¹⁴ Valget faldt på grafiker Ole Isbrand.¹⁵

NYE INITIATIVER, NYE PROBLEMER

I begyndelsen af 1980'erne blev en række gæstelærere ansat på Kunsthåndværkerskolen i Kolding. I 1989 udstedte Undervisningsministeriet "Bekendtgørelse om uddannelse inden for design". Uddannelsen blev forlænget fra 4 til 5 år og skulle nu omfatte en 1-årig tvær-

faglig grundskole, fire 2-årige linjer – beklædning, grafisk design og illustration, keramik og tekstil – og tre 2-årige overbygningsinstitutter – Institut for Industrielt Design, Institut for Unika og Institut for Visuel Kommunikation.¹⁶

Samme år, i 1989, stoppede Ole Isbrand som leder af Kunsthåndværkerskolen, da han ønskede at vende tilbage til sit fag som grafiker. Ifølge flere medier var årsagen til hans fratrædelse dog en budgetoverskridelse på 3 millioner kr. Dette afviste formanden for skolens forretningsudvalg, Bernhard Tastesen, imidlertid.¹⁷

I 1992-93 blev Kunsthåndværkerskolen i Kolding igen ramt af problemer. Et ombygningsarbejde på Agtrupvej, der bl.a. skulle skaffe plads til en anden afdeling af Kolding Tekniske Skole, nemlig de grafiske fag, blev indledt, men da dette var færdiggjort, var pengene sluppet op. Dette betød, at der ikke var midler til at gennemføre en ligeledes planlagt renovering af Kunsthåndværkerskolens lokaler. I protest mod de dårlige fysiske forhold sagde lærer Lisbeth Voight Durand, der havde været ansat på skolen i 22 år, sin stilling op. Hun blev bakket op af de øvrige lærere på Kunsthåndværkerskolen, som skriftligt truede Teknisk Skoles bestyrelsesformand, Christian Postborg, med at fralægge sig ansvaret for undervisningen og følge hendes eksempel. I begyndelsen af maj 1993 iværksatte eleverne en happening; de flyttede ud af skolen på Agtrupvej og ind i interimistiske lokaler rundt om i byen, som de mente var lige så gode som dem, de til dagligt blev undervist i. Ifølge bestyrelsesformand Christian Postborg, der var den eneste fra ledelsen, som udtalte sig offentligt i sagen, var det dog ikke skolens

skyld, at de var havnet i et økonomisk kaos. Ansvaret lå derimod hos ejeren af bygningen, Thorkild Christensens Eftf. og kreditforeningerne, som ikke havde stået ved deres kredittilsagn. Heri var lærerne ikke enige. I en udtalelse krævede de Kunsthåndværkerskolen udskilt fra Teknisk Skole og gjort til en selvvejende institution. De mente, at ledelsen havde ladet problemerne vokse uden at gribe ind. Kunsthåndværkerskolens daglige leder, Mogens Andersen, var på linje hermed. Han beklagede den kaotiske situation, men tilskrev den Teknisk Skoles dispositioner. I juni fastslog Undervisningsministeriets Byggedirektorat, der havde overtaget ansvaret for det kuldsejlede projekt, at de ikke ville tilføre det flere penge, før der var skabt juridisk klarhed over sagen.¹⁸

Kunsthåndværkerskolen så sig herefter nødsaget til at finde alternative lokaler rundt om i byen til nogle af sine uddannelser – i hvert fald for en periode. Efter forhandlinger med Kolding Kommune fik Teknisk Skole en bevilling fra kommunen på 1,7 millioner kr., så Kunsthåndværkerskolen kunne flytte ind i Kolding Firmacenter på Saxovej.¹⁹ Her fik grafisk design og illustration, Institut for Visuel Kommunikation, keramik og dele af Institut for Unika til huse, mens administrationen, grundskolen, beklædning, tekstil, Institut for Industrielt Design, resten af Unika, værksted, auditorium og kantinen forblev på Agtrupvej.²⁰

KUNSTHÅNDVÆRKERSKOLEN UDSKILLES FRA TEKNISK SKOLE

En kilde til evig uro på Kunsthåndværkerskolen i Kolding var skolens organisatoriske pla-

cering under Kolding Teknisk Skole. I midten af 1990'erne så det dog ud til, at der var ved at ske en opblødning på dette punkt. På et møde på Museet på Koldinghus i juni 1994 talte undervisningsminister Ole Vig Jensen for en udskillelse. Hermed var han på linje med de ansatte på Kunsthåndværkerskolen. Og da det ifølge dem gik for langsomt med at få truffet en politisk beslutning, sendte de i januar 1995 et brev til undervisningsministeren for at holde ham fast på sit ord. De krævede en afklaring på sagen inden udgangen af februar. Lærerne var bekymrede for, om den uddannelsesmæssige rigtige løsning, nemlig en selvstændiggørelse af Kunsthåndværkerskolen, ville blive droppet til fordel for en økonomisk løsning, der ville fastholde skolen under Teknisk Skole. På grund af det uheldige lejemål på Agtrupvej kunne konsekvenserne for Teknisk Skole ved en udskillelse nemlig blive særdeles alvorlige, da Kunsthåndværkerskolen udgjorde 25 % af Teknisk Skoles samlede omsætning.

I slutningen af januar udtalte undervisningsminister Ole Vig Jensen i et svar til folketingsmedlem Villy Søvnald, at han stadigvæk var for en udskillelse, da han var enig i, at kunsthåndværker-/designuddannelserne havde bevæget sig så langt væk fra erhvervsuddannelserne, hvad angik indholdet i dem, at det ikke længere gav mening at opretholde den eksisterende struktur på Kolding Tekniske Skole, men at lokaleproblematikken besværliggjorde udskillelsesprocessen. I forbindelse hermed blev det foreslået at omdanne Nordisk Solar-bygningen ved Kolding Å til nyt hjemsted for Kunsthåndværkerskolen. Et ubesvaret spørgsmål var dog fortsat, hvordan udskillelsen skulle finansieres. Ifølge Ole Vig

Jensens plan ville prisen blive ca. 35 millioner kr. Et direkte tilskud på 21,5 millioner kr. fra staten til Teknisk Skole til at rette op på dens skrantende økonomi, eftergivelse af gæld på ca. 5 millioner kr. og 9 millioner kr. til selve udskillelsen.²¹

Den 1. januar 1996 blev Kunsthåndværkerskolen i Kolding udskilt fra Kolding Tekniske Skole og fik status af selvejende institution under Undervisningsministeriet.²² Den sidste tid, hvor Kunsthåndværkerskolen var underlagt Teknisk Skole, var i øvrigt præget af dårlig kemi mellem de to uddannelsesinstitutioner. Ifølge formanden for Kunsthåndværkerskolens overgangsbestyrelse, LEGO-direktør Jørgen Bruun, stod Teknisk Skole i vejen for, at udskillelsen kunne ske på "en ordentlig og værdig måde". Han mente, at Teknisk Skole havde været imod en selvstændiggørelse af Kunsthåndværkerskolen og videre forsøgt at hindre denne i at oprette en multimediauddannelse, da denne kunne anses for en trussel imod Teknisk Skoles aktiviteter.²³ Ifølge Birger Hørning, forstander på Kolding Tekniske Skole, havde Kunsthåndværkerskolen direkte tilsidesat Teknisk Skoles bestyrelses beslutning om, at Kunsthåndværkerskolen ikke måtte oprette en multimediauddannelse, før skolen var blevet selvstændig. På trods af dette blev uddannelsen startet op ved skolestart samme år, i 1995, med elever på den tværfaglige grundskole. En tjenstlig påtale til Kunsthåndværkerskolens konstituerede leder, Hanne Skov, for i forbindelse hermed at have overtrådt sine beføjelser, fik dog ikke, ifølge Teknisk Skole, Kunsthåndværkerskolen til at rette ind. Kunsthåndværkerskolen annoncerede bl.a. efter en medarbejder til uddannelsen i medierne og fortsatte

med at indhente tilbud på multimedieudstyr. På denne baggrund så Teknisk Skole ingen anden udvej end at sætte Kunsthåndværkerskolen under administration, indtil de to uddannelsesinstitutioner var skilt ad.²⁴

PÅ EGNE BEN

Et vigtigt spørgsmål, Kunsthåndværkerskolen i Kolding skulle have afklaret inden den 1. januar 1996, var, hvem der skulle lede skolen. Valget faldt på designer Marianne Stokholm kendt for designet af Kirk Plus-telefonen. Og det var ikke en lille opgave, hun gik ind til. Hun skulle føre Kunsthåndværkerskolen ind i selvstændigheden uden Teknisk Skoles opsyn, sikre flytningen fra de nuværende lokaler til Nordisk Solar-bygningen, tackle økonomien og opbygge skolens organisation.²⁵

Marianne Stokholm sad knap et år på posten, hvorefter hun blev fyret. Ifølge en pressemeddelelse fra Kunsthåndværkerskolen havde hun ikke formået at skabe de ønskede resultater. Ingen af de involverede parter ønskede imidlertid at kommentere afskedigelsen offentligt. Ny rektor på Kunsthåndværkerskolen blev herefter fagleder på skolen, Birthe Sandorff.²⁶

I 1997 blev kunsthåndværkeruddannelsen på Kunsthåndværkerskolen i Kolding ændret. Institut for Industrielt Design og Institut for Unika blev erstattet af Institut for Produkt. Et helt nyt institut – Institut for Form og Teori – blev oprettet, mens Institut for Visuel Kommunikation forblev. Målet med ændringen var at skabe større faglighed med mere vægt på de teoretiske aspekter og formdannelsen.²⁷

Den altoverskyggende opgave for Kunsthåndværkerskolen i denne periode var dog flytningen til Nordisk Solar-bygningen i Ågade, hvilket ikke skete uden problemer. Projektet var underfinansieret, da det blev sat i gang, hvilket truede Kunsthåndværkerskolens eksistens. På denne baggrund bad skolens bestyrelsesformand, Flemming Skouboe, de ansvarlige politikere om hjælp. I marts 1998 gik Kolding Kommune ind og sikrede Kunsthåndværkerskolens umiddelbare fremtid med et lån på 4,7 millioner kr., der betød, at skolen bl.a. kunne indskrive elever til det kommende skoleår. I maj lovede Kulturministeriet at yde ekstra 10 millioner kr. til skolen,²⁸ dog betinget af, at Vejle Amt ydede halvdelen af det lovede beløb som lån. Dette accepterede amtet i juli. Hermed var Kunsthåndværkerskolens økonomi sikret. I august rykkede eleverne ind i de nye lokaler ved Kolding Å.²⁹ Kunsthåndværkerskolen var en-

Leder af Kunsthåndværkerskolen 1996-2007 Birthe Sandorff, 1999. Foto: Jonas Ahlstrøm.

Beklædningslinien, 1999. Foto: Jonas Ahlstrøm.

delig samlet igen. Samtidig skiftede skolen navn til Designskolen Kolding.³⁰

Da Designskolen i 1998 blev lagt ind under Kulturministeriet, blev forberedelserne til en ny bekendtgørelse iværksat, samtidig hermed blev landets to designskoler (den i København og den i Kolding) evalueret af Danmarks Evalueringsinstitut; et arbejde, der blev afsluttet i 2000. Den ny bekendtgørelse, evalueringsrapporten samt en beskæftigelsesrapport (indeholdende statistik for optagelsestal, dimissionstal og beskæftigelsesgrad) skulle danne grundlag for designskolernes første resultatkontrakt med Kulturministeriet i 2003

– i 2007 kom der en ny kontrakt. Målet var, at designuddannelserne i 2010 skulle akkrediteres som forskningsbaserede uddannelsesinstitutioner. Dette betød bl.a. i Kolding, at der i perioden fra 2003 til 2007 blev oprettet en forskningsafdeling og i 2006 en fælles kandidatuddannelse i designledelse med Syddansk Universitet.³¹⁾

DESIGNSKOLEN KOLDING I DET NYE ÅRTUSINDE

Designskolen Kolding måtte i tiden omkring årtusindeskiftet erkende, at manglende plads igen var blevet et problem. Skolen vedtog derfor en udvidelse med bl.a. auditorium, værksteder og atelier i nær tilknytning til skolens eksisterende lokaler i Ågade – lokaler, der stod færdig i 2003.

Samme år, i 2003, mundede politiske forhandlinger i Kulturministeriet ud i en omfattende rationalisering af de danske designuddannelser. Målet var at gøre uddannelsesudbuddet ”mere strømlinet og slankere”. I denne forbindelse blev det besluttet at lukke keramikuddannelsen på Designskolen Kolding. Dette udløste stor vrede på skolen og i lokalområdet. Ifølge rektor på Designskolen, Birthe Sandorff, var keramik dels et kulturbærende fag, dels også en vigtig del af skolens faglige identitet. Det ville derfor være et stort tab at miste uddannelsen. Ifølge direktør på Kunstmuseet Trapholt, Peter S. Meyer, var Christiansborg-politikerne i færd med at begå en stor fejl, der i værste fald kunne betyde, at det høje niveau for design og produktudvikling i Danmark ville falde mærkbart. Endelig pegede galleriejer og tidligere elev på Kunsthåndværkerskolen i Kolding, Orla Pagter, på,

at den høje standard, dansk keramik havde opbygget internationalt, kunne gå tabt, hvis politikernes plan blev til lov. Argumenterne vandt imidlertid ikke gehør,³² og i 2007 var det slut med keramik i Kolding.³³

Samme år, i 2007, meddelte rektor Birthe Sandorff sin afgang fra Designskolen Kolding. Ny rektor blev folketingsmedlem og tidligere kulturminister Elsebeth Gerner Nielsen. Hun havde i perioden 1998-2001 haft Designskolen under sit ressortområde som minister og kendte derfor skolen godt.³⁴

Fra 2008 styrkede Designskolen Kolding sit samarbejde med erhvervslivet. Ønsket var øget fokus på udveksling af viden og erfaringer mellem skolen og virksomhederne. I denne forbindelse blev to forskningsprojekter søsat. Et erhvervs-ph.d.-projekt i samarbejde med Middelfart Sparekasse, hvis formål var at undersøge, hvordan bankens værdibaserede forretningsstrategi kom til udtryk i dens organisation og i kommunikationen med kunder og øvrige interessenter. Og et projekt, der på sigt skulle danne grundlag for et andet ph.d.-projekt omhandlende brugen af kunstig belysning på hospitaler, og hvordan det påvirkede det generelle velvære.³⁵

Hvordan ser fremtiden ud for Designskolen Kolding? Dette spørgsmål er blevet aktuelt, efter at Kulturministeriet har udtrykt ønske om at lægge flere kreative uddannelser sammen. I denne forbindelse har et ekspertudvalg under ministeriet peget på en sammenlægning mellem Designskolen og Arkitektskolen i Århus. Dette har udløst bekymring i Kolding og Region Syddanmark. Ifølge borgmester Jørn Pedersen vil et tab af Designskolen være til stor skade for Koldings strategi om at brande sig som en uddannelses- og

Kulturminister Elsebeth Gerner-Nielsen, den nuværende rektor, taler ved indvielsen af Designskolen i Ågade den 15. september 1998. Foto: Jonas Ahlstrøm.

designby. Ifølge regionrådsformand Carl Holst vil det være til stor skade for Syddanmarks erhvervsstrategi, der bl.a. er baseret på at tænke design ind i produktudvikling, hvis regionen mister sin designskole.³⁶ Om skolen får lov til at bevare sin selvstændighed, er i skrivende stund uafklaret.

I efteråret 2010 opnåede Designskolen Kolding akkreditering, hvilket i praksis betyder, at skolen fremover får status som forskningsinstitution på lige fod med universiteterne – herunder ret til at bruge titlerne bachelor og kandidat og selv ansætte forskningspersonale. Målet er, at designuddannelsen skal

være internationalt meritgivende, internationalt orienteret og mere erhvervsrettet med øget samarbejde med erhvervslivet bl.a. gennem praktikordninger.

KILDER

Arkivalier:

Kolding Tekniske Skoles Forhandlingsprotokol, 1966-1971.

Aviser:

Kolding Folkeblad/Jydske Vestkysten.
Politiken.

Litteratur:

Jensen, K. & Madsen, J.P.: "Kunsthåndværkerskolen i Kolding". *Koldingbogen* 1976.

Andet:

www.designskolekolding.dk.

NOTER

1. www.designskolenkolding.dk.
2. "Kunsthåndværkerskolen i Kolding", s. 30.
3. Kolding Tekniske Skoles Forhandlingsprotokol 1966-69, s. 2.
4. Ibid, s. 41-42.
5. Ibid, s. 48.
6. Ibid, s. 75.
7. *Kolding Folkeblad* 31.05.1967.
8. Kolding Tekniske Skoles Forhandlingsprotokol 1966-69, s. 2.
9. Ibid, s. 77.
10. *Kolding Folkeblad* 29.05.1968.
11. *Kolding Folkeblad* 01.09.1967.
12. "Kunsthåndværkerskolen i Kolding", s. 30.
13. *Kolding Folkeblad* 27.07.1977.
14. Hændelsesforløbet omkring konflikten på Kunsthåndværkerskolen og den efterfølgende afskedigelse af skolens leder, Kjeld Jensen, er beskrevet ud fra *Kolding Folkeblad*: 05.02.1977, 26.04.1977, 27.04.1977, 03.05.1977, 07.05.1977, 18.05.1977, 09.08.1977 og 30.08.1977.

15. "Designskolen Kolding – Kunsthåndværkerskolen", s. 1.
16. Ibid.
17. *Politiken* 14.08.1989.
18. I 1996 forelå kammeradvokatens vurdering af sagen. Ifølge denne havde ledelsen på Kolding Tekniske Skole handlet ansvarspådragende i forbindelse med indgåelsen af lejemålet på Agtrupvej, men da sædvane i erstatningssager ikke gav belæg for, at staten (Undervisningsministeriet) ville kunne vinde en sag ved domstolene, blev den henlagt. *Jydske Vestkysten/Kolding Folkeblad* 19.11.1996.
19. Skandalen omkring ombygningen af Kolding Tekniske Skole på Agtrupvej er rekonstrueret ud fra *Folkebladet Sydjylland*: 24.04.1993, 29.04.1993, 05.05.1993, 10.06.1993, 02.08.1993 og 03.08.1993.
20. www.designskolenkolding.dk.
21. De politiske forhandlinger, der førte til udskillelsen af Kunsthåndværkerskolen fra Teknisk Skole, er beskrevet ud fra *Jydske Vestkysten/Kolding Folkeblad*: 14.01.1995, 26.01.1995, 22.02.1995, 30.05.1995 og 04.09.1995.
22. www.designskolenkolding.dk.
23. *Jydske Vestkysten/Kolding Folkeblad* 23.11.1995.
24. *Jydske Vestkysten/Kolding Folkeblad* 22.11.1995.
25. *Jydske Vestkysten/Kolding Folkeblad* 29.12.1995.
26. *Jydske Vestkysten/Kolding Folkeblad* 22.11.1996.
27. www.designskolenkolding.dk.
28. I forbindelse med regeringsdannelsen i marts 1998 blev designuddannelserne flyttet ind under Kulturministeriet.
29. Kunsthåndværkerskolens flytning til Nordisk Solar-bygningen i Ågade og de i denne forbindelse forbundne økonomiske problemer er rekonstrueret ud fra *Jydske Vestkysten/Kolding Folkeblad*: 05.03.1997, 30.05.1998 og 16.07.1998.
30. www.designskolenkolding.dk.
31. Oplysning fra Birthe Sandorff.
32. *Jydske Vestkysten* 14.12.2002, 18.12.2002 og 25.01.2003.
33. www.designskolenkolding.dk.
34. *Jydske Vestkysten* 07.09.2007.
35. *Jydske Vestkysten* 17.01.2008.
36. *Jydske Vestkysten* 21.06.2010.
37. *Jydske Vestkysten* 09.10.2010.